

REVIEW OF THE OFFICIAL REVIEWER

**for the dissertation work of Matkerim Dana Adilhankyzy
on the topic «Construction of ethnican and cultural identity in Kazakh
cinema: cultural analysis»**

**submitted for the degree of Doctor of Philosophy (PhD) in the educational
program «8D03102- Cultural studies»**

Abai Kazakh National Pedagogical University

Institute of History and Law

Department of Political Science and Social - Philosophical Disciplines

In the context of globalization, the issue of identity in Kazakhstan has become highly relevant. Globalization has posed the challenge of searching for one's identity and has exacerbated the issue of identity. In response to globalization, each nation instinctively strives to preserve its own identity, which is most vividly manifested in the spheres of culture and national consciousness.

For Kazakhstan, as a newly independent state, the formation of national identity is of paramount importance, being a crucial tool for its national and state-building, which depends not only on political and economic development but also on cultural development. Therefore, this dissertation is devoted to the pressing issue of constructing ethnic and cultural identity in Kazakh cinema.

The problem of cultural identity is one of the most practically important issues, not only within the frameworks of cultural studies, cultural anthropology, and the philosophy of culture but also for any nation at certain stages of cultural and societal development.

The dissertation consists of an introduction, three chapters, and a conclusion.

In the first chapter of the dissertation, the doctoral candidate presented the theoretical, methodological, and conceptual foundations for studying cultural, ethnic, and national identity. Following the analysis of theoretical works, the conclusion was drawn that cultural and ethnic identities are both related to how people identify themselves in the context of their culture and origin. Both forms of identity can include language, traditions, customs, religion, and other aspects related to belonging to a particular group. Thus, cultural identity is broader than ethnic identity, as it can encompass concepts of civic identity, professional identity, religious identity, and other aspects, while ethnic identity is more narrowly related to origin and belonging to a particular ethnic group. Additionally, it should be noted that cultural identity is usually more changeable and influenced by external factors such as globalization, migration, and technological changes, while ethnic identity is often more stable and linked to genetic heritage and cultural traditions.

In the second chapter, the exploration of cultural identity in national history and art is conducted. Developed countries and transitional societies have different paths for forming and constructing cultural identity. While one country may emphasize national sports, others may give significant importance to the media. Kazakhstan, however, has prioritized cultural identity formation based on official documents and funding priorities.

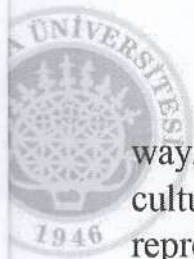
Cinema, as a cultural institution, influences the formation or "imposition" of certain types of identity by transmitting its stereotypes and values, meanings, significance, and symbols. Cinema becomes not just an art form for mass entertainment or the creativity of well-known directors, actors, and screenwriters but also a real space. In societies where media culture prevails, cultural identity is pushed to the periphery and faces the threat of loss. However, national culture should be seen as a discourse that constructs meanings. This method not only determines and organizes the actions, behaviors, and communications of individuals but also influences the formation of our self-perceptions. Cinema becomes not just an art form for mass entertainment or the creativity of well-known directors, actors, and screenwriters but also a part of the real space for constructing symbols, values, and behavior models that transmit cultural and ethnic identities. In this process, certain concepts and meanings, philosophical and aesthetic ideas, and cultural, ethnic, and national patterns play an active role in educating individuals.

In essence, cinema can influence the creation of cultural identity by providing people with examples of how they should think and act, creating cultural images and stereotypes, promoting cultural dialogue, and establishing cultural memory. Cinema exists in the media cultural space as an open communication system, functioning as a unique and multifaceted cultural phenomenon. In this work, the artistic and expressive means of the modern screen are considered separately, solely for the purpose of researching ethnocultural stereotypes of the image of Kazakhs.

Based on these analyses, the shortcomings and achievements in the construction and formation of cultural identity in Kazakh cinema are formulated. At the same time, the role of cinema in shaping national ideology in developed countries is defined.

In the third chapter, the doctoral candidate explores the representation of cultural identity through the lens of cinema. According to the candidate, the new paradigm of perceiving the surrounding reality and the new sense of self as a sovereign people, as depicted in Kazakhstani cinema, represents the true existence of the people, their experiences, and the philosophy of newfound freedom. This freedom manifests as an unrestricted form of engagement in cultural and intercultural communication, contrasting with the inferiority complex that had dominated the consciousness of the people for years, when they had to assimilate new cultural values and forms of communication articulated in the language of the Soviet metropolis. The image of cultural identity is viewed as a collective puzzle composed of hundreds of micropuzzles. The doctoral candidate identifies history, language, music, detail, plot, and, of course, cinematic language as these structuring elements.

In transitional societies, issues of historical memory and national history remain relevant for a long time. Historical memory has become an instrument of nation-building processes, encompassing a set of mechanisms through which information about the past is recorded, adjusted, and transmitted from generation to generation.

National memory processes and comprehends the shared experience in its own way. Hence, each nation has its own "XX century." Therefore, the construction of cultural and ethnic identity in Kazakhstani cinema is achieved through the representation of the richness of the literary Kazakh language, the adaptation of literary works by Kazakhstani writers, and the depiction of the rich language of verbal, non-verbal, and paraverbal communication. These elements, imbued with profound meanings, values, and symbols, showcase the cultural values and spiritual capital of the Kazakh people.

By defining the main character as a symbolic subject, the research examines the character's ability to accumulate the values of the era, thereby transforming into a unique symbol of the time. The character is identified as the quintessence of public views, desires, fears, as well as stressful events of national significance.

Today, there is a demand for a fresh and serious analysis of the essence of the elements constructing the image of identity in cinema. Overall, the level of novelty of the scientific results in the dissertation is high. Each scientific result formulated in the dissertation is clear and comprehensible. The dissertation provides a comprehensive picture for analyzing this process in post-Soviet republics and develops new concepts, theoretically expanding the role of art, including cinema, in shaping cultural identity through the Kazakh experience.

Thus, the dissertation makes a significant contribution to the development of cultural studies in Kazakhstan, characterized by several important scientific results of high novelty and practical significance. Some of the dissertation results have particular practical importance for the creation of new works in the cinematic arts.

Considering the scientific significance of Matkerim Dana Adilkhonovna's doctoral dissertation, it is written independently and meets scientific and technical requirements, and I recommend it for defense.

PhD, Professor
Ankara University
Ankara, Turkey

Ali Rafet Ozkan

23.04.2024.

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

Тарих және құқық институты

Саясаттану және әлеуметтік-философиялық пәндер кафедрасы

"8D03102-Мәдениеттану" білім беру бағдарламасы бойынша

докторант Маткерим Дана Әділханқызының

"Қазақстандық кинода этникалық және мәдени бірегейлікті құру:

мәдени талдау"

тақырыбындағы диссертациялық жұмысына

ПІКІР

Жаһандану адамға өзінің жеке басын іздеу проблемасын туғызды, сонымен бірге жеке басын анықтау проблемасының шиеленісуіне себеп болды. Жаһандануға жауап бере отырып, әр ұлт инстинктивті түрде өзінің жеке басын сақтауға тырысады, ол мәдениет, ұлттық сана салаларында айқын көрінеді.

Қазақстан үшін жаңа тәуелсіз мемлекет ретінде ұлттық бірегейлікті қалыптастыру тек саяси-экономикалық дамуға ғана емес, сонымен қатар мәдени дамуға да тәуелді, оның ұлттық және мемлекеттік құрылысының аса маңызды құралы болып табылады. Сондықтан диссертациялық жұмыс Қазақстандық кинодағы этникалық және мәдени бірегейлікті құру сияқты өзекті мәселеге арналған.

Мәдени бірегейлік мәселесі мәдениеттану, мәдени антропология, мәдениет философиясы аясында ғана емес, сонымен қатар мәдениеттің де, қоғамның да дамуының белгілі бір кезеңдеріндегі кез-келген халық үшін практикалық тұрғыдан маңызды мәселелердің бірі болып табылады.

Докторант диссертациялық зерттеудің бірінші тарауында теориялық жұмыстарды талдау нәтижесінде мәдени және этникалық бірегейлік адамдардың мәдениеті мен шығу тегі контекстінде өзін қалай анықтайтындығымен байланысты. Мәдени бірегейлік әдетте өзгермелі және жаһандану, көші-қон, технологиялық өзгерістер сияқты сыртқы факторлардың әсеріне ұшырайды, ал этникалық бірегейлік көбінесе тұрақты және генетикалық мұра мен мәдени дәстүрлермен байланысты. Мәдени бірегейлік этникалық бірегейлікке қарағанда кеңірек, өйткені ол азаматтық бірегейлік, кәсіби бірегейлік, діни бірегейлік және басқа аспектілер туралы түсініктерді қамтуы мүмкін, ал этникалық бірегейлік белгілі бір этностың шығу тегі мен мүшелігімен тығыз байланысты деген қорытындыға келді.

Екінші тарауда ұлттық тарих пен өнердегі мәдени бірегейлікті іздеу жүзеге асырылды. Дамыған елдерде және транзиттік қоғамдарда мәдени бірегейлікті қалыптастыру мен құрудың әртүрлі жолдары бар. Егер бір ел ұлттық спорт түрлеріне баса назар аударса, БАҚ-қа үлкен мән беретін елдер бар, ал Қазақстан мәдени бірегейлікті қалыптастырудағы басым бағыт ретінде ресми құжаттар мен қаржыландырудағы басымдықтар негізінде айқындалған.

Кино мәдениет институты ретінде стереотиптер мен құндылықтарды, мағыналарды, белгілерді тарату арқылы жеке тұлғаның белгілі бір түрлерінің қалыптасуына немесе "таңылуына" әсер етеді. Кино көпшіліктің көңіл көтеру

өнеріне ғана емес, әйгілі режиссерлердің, актерлердің, жазушылардың шығармашылығына айналады. Киноны ұлттық мәдениетті құру әдісін жүзеге асыратын дискурс ретінде қарастырған жөн. Бұл әдіс жеке адамдардың іс-әрекеттерін, қарым-қатынастарын ғана емес, сонымен бірге біздің өзіміз туралы идеяларымыздың қалыптасуына әсер етеді. Кино көпшіліктің көңілін көтеруге арналған өнер туындысы ғана емес, әйгілі режиссерлердің, актерлердің, жазушылардың шығармашылығы ғана емес, сонымен қатар мәдени, этникалық бірегейлікті тарататын рәміздерді, құндылықтарды, мінез-құлық үлгілерін құрудың нақты кеңістігінің бөлігі болады. Кинематография медиа-мәдени кеңістікте ашық коммуникативті жүйе ретінде, мәдениеттің ерекше көп қырлы құбылысы ретінде бар. Қазіргі заманғы экранның көркемдік-мәнерлі құралдары осы жұмыста тек қана қазақтар бейнесінің этномәдени стереотиптерін зерттеу мақсатында қарастырылады. Бұл процесте адам тәрбиесінде белсенді рөл атқаратын белгілі бір ұғымдар мен мағыналар, философиялық және эстетикалық идеялар, мәдени, этникалық және ұлттық заңдылықтар маңызды рөл атқарады.

Осы талдаулар негізінде қазақ киносындағы мәдени бірегейлікті құрастыру мен қалыптастырудағы кемшіліктер мен жетістіктер тұжырымдалды. Сонымен қатар, дамыған елдерде ұлттық идеологияны қалыптастырудағы кино өнерінің рөлі анықталды.

Үшінші тарауда докторант Транзиттік қоғамдарда тарихи жады мен ұлттық тарих проблемалары ұзақ уақыт бойы өзектілігін сақтап келеді. Ұлттық құрылыс процестерінің құралы- тарихи жады болды. Сондықтан қазақстандық кинода мәдени және этникалық бірегейлікті құру әдеби қазақ тілінің байлығын бейнелеу, қазақстандық жазушылардың әдеби шығармаларын көрсету, терең мағыналы рәміздерге қаныққан ауызша, вербалды емес және паравербалды коммуникацияның бай тілін экранда демонстрациялау арқылы қазақ халқының мәдени құндылықтары мен рухани капиталын көрсету арқылы жүзеге асырылады.

Басты кейіпкерді символдық субъект ретінде анықтай отырып, оның дәуірдің құндылықтарын жинақтау және сол арқылы уақыттың өзіндік символына айналу қабілеті зерттеледі. Ол әлеуметтік көзқарастардың, тілектердің, қорқыныштардың, сондай-ақ ұлттық деңгейдегі стресстік оқиғалардың квинтэссенциясы ретінде анықталған.

Қазақстандық киноға айналадағы шындықты көрудің жаңа парадигмасын, қазақстандық кино экрандарында ұсынылған Егемен халық ретінде өзін-өзі сезінудің жаңа сезімін, халықтың шынайы болмысын, оның тәжірибесі мен бостандық философиясын, мәдени және мәдениетаралық коммуникацияға кірудің еркін нысанын, ол жылдар бойы халықтың санасында үстемдік еткен кемшіліктер кешеніне қарсылығы мен кеңестік метрополия тілінде вербализацияланған жаңа мәдени құндылықтарды, қарым-қатынастың жаңа түрлерін игеруге тура келді деген ойды алға тартты. Осы ойлар киноның тілі, яғни құрылымдық элементтер ретінде докторант оқиганы, тілді, музыканы, бөлшекті, сюжетті атайды.

Жалпы, диссертациялық зерттеудегі ғылыми нәтижелердің жаңашылдық деңгейі жоғары.

Диссертацияда тұжырымдалған әрбір ғылыми нәтиженің жаңашылдық деңгейі анық және түсінікті.

Осылайша, диссертациялық жұмыс Қазақстандағы мәдениеттанудың ғылыми бағытын дамытуға елеулі үлес қосады және жоғары жаңалық пен практикалық маңызы бар бірқатар маңызды ғылыми нәтижелерді алумен сипатталады. Диссертацияның кейбір нәтижелері кино өнерінде жаңа туындылар жасау үшін ерекше практикалық маңызға ие.

Маткерим Дана Әділханқызының ғылыми маңыздылығын ескере отырып, докторлық диссертациялық жұмысы дербес жазылған және ғылыми-техникалық талаптарға сәйкес келеді, қорғауға ұсынамын.

**Анкара университетінің
профессоры, PhD
(Түркия)**

Али Рафет Озкан

23.04.2024 г.

Немірленген: Жөн.
Баулықтал: _____
Прощину: А _____
На: _____
Тотариус: _____

